

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglasi: enostopna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Woltova ulica 1/1. Telefon 360
Uprava:
Marijin trg 8. Telefon 44.
Pakopisi se ne vračajo.
Priložiti znamko
dogovor.

Plačano do

Ljubljana knjižnica

Paviljni franko

Ljubljana.

Narodna skupščina.

Beograd, 3. nov. (Izv.) Današnja sejo narodne skupščine je otvoril predsednik dr. Ivan Ribar ob pol 12. dopoldne. Predsednik sporoča, da je vlada predložila zbornico načrt novega poslovnika ter zakonske predloge o državnem svetu, upravnem sodišču in o osrednji upravi. Ta dva zakonska predloga se odkažežeta zakonodajnemu odboru. Nadaljnje zakonske predloge se tičejo upravne razdelitve države, oblasti in sreske ter občinske uprave. Tudi te zakonske predloge se odkažežeta pristojnim odsekom. Vlada je zahtevala vojni kredit 200 milijonov dinarjev povodom poslednjih dogodkov. Ta zadeva se odstopa finančnemu odseku. — Predsednik dr. Ribar naznanja nato, da se mora voliti parlamentarni odbor za uporabo investicijskega posojila. — Potem čita tajnik prošnjo ministra za pravosodje, naj se nekateri poslanci izročijo sodišču. En član zemljoradniškega kluba je položil svoj poslanski mandat. — Posl. Ivan Deržič je vložil interpelacijo o prometnih razmerah v naši državi, posl. dr. Milan Korun pa o zunanjih politiki. — Zbornica bi nato morala preiti na volitve odsekov. Ker pa se poslanci včeraj niso mogli zediniti glede razdelitve mandatov v posamezne odseke in to tudi vladne stranke ne, je danes predsednik zbornice dosegel sporazum na seji klubovih načelnikov, po katerem naj načelniki posameznih klubov predložijo kandidatske liste za posamezne odseke, nakar se bodo mandati razdelili sorazmerno na moči dotične frakcije v zbornici. Ta način se je odgodila volitve odseke in se je samo ugotovilo število posameznih klubov, po katerih se bodo radikalci 96 mand. (prej demok. str. najmočnejša frakcija v parlamentu, sedaj pa so radikalci, ker so nekateri muslimani iz južne Srbije prestopili v to stranko), demokrati 91, jugoslovanski klub 27, muslimani 24, socialni demokrati in republikanci 14, zemljoradniki 26 in samostojna kmetijska stranka v Sloveniji 12 mandatov, po tem ključu se razdelijo

mandati za posamezne odseke, kar se je tudi zgodilo. V nekaterih odsekih ostanejo stari člani. — Seja se je zaključila ob pol 1. Prihodnja seja jutri ob 10. dopoldne z dnevnim redom: volitev odseka za razpravo zakonskega načrta o razdelitvi države v oblastno in občinsko samoupravo.

Beograd, 3. nov. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine so bili izvoljeni sledeči poslanci:
v upravni odsek: Andra Stanič, Nikodije Miletič, Milan Simonović, Jovan Cirković, Raja Filipović, dr. Milan Petanac, dr. Jovan Kockar, Vika Rafajlovič, Svetozar Gjorgjevič, Petar Marković, Todor Bozović, dr. Dušan Bošković, Ljuba Trandasilović, Mihajlo Stojič, Juraj Versalović, dr. Janko Simrak, Stjepan Barič, Milan Miloradović in Sem Šudin Sarajlić;

v imunitetni odsek: Ceda Kostić, dr. Laza Marković, dr. Ninko Perić, dr. Svetislav Mihajlovič, Milan Kostić, Miloslav Rajčević, dr. Janko Kockar, dr. Dragotin Pečić, Jovan Magorčević, dr. Edo Lukinič, dr. Srdjan Budisavljevič, Josip Reiser, dr. Svetozar Mijatović, Stjepan Barič, dr. Janko Simrak, Jeremija Jeremič, Mihajlo Vidaković, Ivan Mermolja, dr. Milan Korun in Haljiš Baljič;

v odsek za prošnje in pritožbe: Mihajlo Marjanović, Raja Filipović, Ilija Mihajlovič, Miloslav Rajčević, Stojan Kostić, dr. Niko Ristič, Vljako Kostić, Juraj Kučić, Svetoslav Stefanović, Pavle Cuprovič, Svetozar Vičič, Jovan Vuletič, Krsta Marković, Janez Brodar, Ivan Roškar, Uroš Stajič, Stevan Beni, Jakov Buksar, Ahmed aga Kovačević in Vojin Bogič;

v finančni odsek: dr. Voja Veljković, dr. Voja Marinković, dr. Gregor Zerjav, Milan Pribičević, Pavle Angjelič, dr. Svetislav Popović, dr. Milan Marković, dr. Slavko Sečerov, dr. Velizar Janković, Andra Stanič, dr. Jovan Radonič, Raja Filipović, Ante Radojevič, Nikodije Miletič, dr. Momčilo Ivković, Sima Sevič, Mihajlo Avramović, Vojislav Lazič, dr. Ante Dulibič, Vladimir Puzenjak, Mustafa beg Kapetanović, Derviš Omerović, Ivan Urek in dr. Milan Korun.

FRANCOSKO MIŠLJENJE O POLOŽAJU NA MADŽARSKEM.

Pariz, 3. nov. »Oeuvre« piše: Madžarsko vlado je bilo treba prisiliti, da je sklenila odstaviti Habsburžane. — Morda bi bilo najbolje, dobiti od Madžarske jamstva v obliki visoke denarne kazni, da bi bili gotovi pred eventualnimi bodočimi podjetji Habsburžanov. — »Cablegramme« povprašuje, ali bodo zavezniki, ki so se požurili, da bi v Pragi in Beogradu preprečili prenapetost, sedaj tudi, kakor bi bilo pravilno, nastopili v Budimpešti, da bi se to vprašanje rešilo, kakor to predvidevajo mirovne pogodbe.

INTERNACIJA RAZKRALJA KARLA.

Dunaj, 3. nov. (Izv.) Iz političnih krogov se doznavajo: Po semkaj dospelih vesteh je internacija razkralja Karla na otoku Madejri za antanto dovršena stvar. Manjka le še privoljenje Portugalske na tozadevno vprašanje zavezniških veselil. Veleposlaniška konferenca je že tudi načeloma privolila v predlog Italije, s katerim se strinjata Jugoslavija in Českoslovaška. Sredstva za preživljanje odsavljenega kralja se bodo črpala iz dela dohodkov posestev Habsburžanov v nasledstvenih državah Avstrije, Madžarske in Italije, da se na ta način prepreči apnaza, ki bi jo drugače morala plačevati Madžarska.

ZAPLENJENA MADŽARSKA KURIRSKA POŠTA.

Budimpešta, 2. nov. Madžarski dopisni urad javlja: Večerniki poročajo o zaplenitvi madžarske kurirske pošte po českoslovaških oblastih nastopne podrobnosti. Ladja je z veliko zamudo dospela v Bratislavo. Takoj potem, ko je pristala, so prišli na ladjo češki vojniki, ki so preiskali popotnike. To preiskovanje je bilo brezuspešno. Na to so preiskali prtljago. Zaplenili so večji del madžarske pošte kakor tudi tri za madžarsko ministristvo namenjene zaboje. Na ladji je bil tudi kurir madžarskega poslanstva v Pragi; zaplenili so tudi njegovo prtljago, čeprav je Donava internacionalizirana.

STOJAN PROTIC PRISEGL.

Beograd, 3. nov. (Izv.) Danes je g. Stojan Protic prisegel v narodni skupščini kot poslanec. Seji pa ni prisostvoval.

USPEŠNA JUGOSLOVANSKA-ČESKOSLOVANSKA FINANČNA POGAJANJA.

Praga, 3. nov. (Izv.) Pogajanja z jugoslovanskimi zastopniki o raznih finančnih vprašanjih, ki so se vodila v finančnem ministristvu in so trajala več dni, so se včeraj uspešno zaključila. Dosegel se je popoln sporazum v vprašanju obojestranskih povrnitvi depozitov in izpolnitvi obveznosti, izvirajočih iz vrednostnih papirjev. Glede teh vprašanj se je sklenila pogodba, ki se predloži obema vladama v ratifikacijo. Tudi v zadevi poravnave obojestranskih terjatev in dolgov, ki se glasijo na avstro-ogrsko krone, se je dosegel pozitiven uspeh. S posebno pogodbo se je uredilo plačevanje obojestranskih terjatev in obveznosti.

TERJATVE NASLEDSTVENIH DRŽAV OD AVSRIJE.

Pariz, 3. nov. (Izv.) Repariacijska komisija se bo v kratkem bavila z vprašanjem terjatev nasledstvenih držav od Avstrije.

DEMOKRATIZACIJA V SOVJETSKI RUSIJI.

Berlin, 3. nov. (Izv.) »Vorwärts« potrjuje, da je Ljening začel demokratizirati notranjo politiko v sovjetski Rusiji. Boljševiki odslej ne bodo več edini oblastniki v Rusiji, ampak si bodo delili vlado z menjševiki (desničarski socialisti) in socialnimi revolucionarji (levičarski demokrati).

RUSIJA NAPREDUJE.

Moskva, 3. nov. Ugodne posledice uvedbe naravnih davkov in proste trgovine se kažejo v vedno jasnejši luči. Obdelana zemlja je v več gubernijah ne samo večja kakor lansko leto, ampak celo večja kakor leta 1914.

Moskva, 3. nov. Ameriška vlada je obvestila vlado Republike Daljnega Vzhoda, da oficijalna udeležba ruske vlade na washingtonski konferenci ni možna, da pa se more rusko zastopstvo udeležiti v neoficijalni obliki te konference, da varuje ruske interese.

Berlin, 3. nov. Včeraj je dospel v Berlin Maksim Gorkij.

Prevarane iluzije.

Tiho in brez vsakega hrupa toda čudovito gladko poteka mobilizacija v naši državi.

Kdor pozna mišljenje zunanjih in maloštevilnih notranjih sovražnikov, ta ve, da so nad potekom naše mobilizacije strašno razočarani. Vsi so pričakovali, da naša država ne bo prenesla niti ene težje krize, celo pa ne take, pri kateri bi se bilo treba poslužiti oborožene sile v večji meri. Danes pa vsi ti naši nasprotniki razočarani pobešajo glave in uvidevajo, da je zavest državne in narodne edinosti pri nas — in to pri vseh treh plemenih — nepri-merno močnejša, kot pa vsak po strankarski zaslepljenosti in vladni ne-sposobnosti povzročen plemenski antagonizem. Sedaj, ko klče država sama, gredo vsi brez razlike plemena in strankarskega naziranja, da položijo svoj obolus na oltar domovine, svesti si svoje dolžnosti do države, ki je sad zgodovinske nujnosti in stoletnega trpljenja in dela naših najboljših mož.

Mala antanta zbira armado. Slišijo se glasovi, da je to nepotrebno. Toda ti glasovi, kakor so tudi morda pošteno mišljeni in vablivi za posameznika, ki ga zadene težka dolžnost zapustiti svoje delo in rodbino in obleči uniformo, so vendar napačni v motivu, iz katerega so izšli, kakor tudi v ciljih, ki jih zasledujejo. Smisel za pravico in pravo je postal danes pri odločujočih silah tako majhen, da se mora danes prinesiti odločujočim silam svojo pravico na svojih bajonetih in podprto od svojih svoje dolžnosti proti domovini zavedajočih se državljanov, ako naj pravica res obstane.

Vsa zadnja leta vznemirjajo madžarski uzurpatorji vso srednjo Evropo in čas je, da se enkrat temu vznemirjanju z odločno akcijo napravi konec. In kjer ne zaležejo ničesar lepe besede, se mora zjeti na pomoč palico, kjer ničesar diplomatske note, tam naj zagrozi jeklo. To pa je danes edini lek za ohole Madžare, ki so za vsako mirno besedo popolnoma nedovzetni in se posmehujejo vsem mirovnim pogodbam, dokler niso iste zaščitene po bajonetih. Mala antanta jih je sedaj pokazala.

Povdariti moramo, da je mala antanta poklicala svoje državljane pod orožje in v svrhu ohrane miru in demokracije. Njeni narodi rabijo mir za delo in ta mir bi ne bil nikdar zasiguran, in vznemirjanja s strani Madžarske bi ne bila nikdar onemogočena, če bi mala antanta ne storila sedanjega energičnega koraka in prisilila Madžarske k sprejemu svojih upravičenih zahtev z orožjem v roki.

Posledice se že kažejo. Madžarska je po zadnjih vesteh pripravljena slovesno detronizirati Habsburžane. Vnel pa se bo sedaj boj za razorožitev Madžarske, katere, za njene razmere mnogo prevelike, vojaške sile pomenjajo morda mnogo večjo nevarnost za srednjeevropski mir, kot vsi otročji poskusi »pučkarlistov«. Vsled tega pa mora mala antanta z vso odločnostjo vztrajati pri svojih zahtevah, da tako zagotovi svojim narodom trajen mir, ki ga leti tako nujno potrebujejo.

Za ceno trajnega miru in mirnega gospodarskega, kulturnega in socialnega dela pa moramo biti pripravljeni žrtvovati tudi nekaj dni osebne svobode; ker brez žrtve svojih ciljev ne bomo nikdar dosegli.

Jugoslovanske čete pred Tirano.

London, 2. nov. Kakor doznavajo Reuterjev urad, so se po poročilih iz abanskih vira vršili pri Lunji med jugoslovanskimi in albanskimi četami

živahni boji. Mesto ogrožajo jugoslovanske čete. Zveza s Tirano je baže pretrgana.

Boji ob albanski meji v albanski luči.

Dunaj, 3. nov. (Izv.) Albanska vlada objavlja: Po zadnjih poročilih s fronte nadaljuje neprestano jugoslovanska vojska ofenzivo z močnimi četami. Po hudih bojih, ki so na obeh straneh povzročile občutljive izgube,

se bliža jugoslovanska vojna Luriji, kjer se nahajajo strategične postojanke posebne važnosti. Kakor vse kaže, nameravajo Jugoslovani popolnoma zasesti severno Albanijo.

SOЦИЈАЛИСТИЧНИ КОНГРЕС V PARIZU — PROLETARSKA FRONTA PROTI KAPITALIZMU IN VOJSKI.

Pariz, 2. nov. Na zaključni seji socialističnega kongresa se je sprejela resolucija, v kateri se dunajski urad mednarodnega socialističnega združenja pozivlje, stopiti v stik z Labour Party, da prouči pogoje, s katerimi bi se omogočil akcijski komite za vse obstoječe organizacije proletarijata du-najske kakor tudi druge in tretje internacionalne ter zvez, ki niso doslej pristopile še k nobeni internacionali. Akcijski komite naj pripravlja proletarsko enotno fronto za primer, da bi bilo potrebno skupno delovanje proti postopanju kapitalizma ali zaradi vojne nevarnosti. Sprejeta je bila tudi resolucija o smernicah notranje politike.

OBČINSKE VOLITVE V LONDONU.

London, 2. nov. Pri občinskih volitvah v Londonu, ki so se vršile v več kakor tristo mestnih okrajih in v Walesu, so po poročilih, dospelih do polnoči, dobili konservativci 23 sedežev (izgubili 50 sedežev), delavska stranka 78 sedežev (izgubila 42), liberalci so izgubili 60 sedežev, neodvisni so dobili 46 sedežev (izgubili 15).

ANGLEŠKA IN RUSKI DOLGOVI

London, 3. novembra. Angleška vlada je odgovorila na noto sovjetske Rusije glede ruskih dolgov. Zahteva v svojem odgovoru natančnejših poglobljenih in nekaterih točkah in pozivlje sovjetsko vlado, naj razloži svoje namere glede dolgov caristične vlade od 1. 1914 dalje, kakor tudi glede municipalnih in železniških posojil. Končno izjavlja angleška vlada, da hoče ostati

v mednarodni konferenci za ponovno stradalajočih na Ruskem v stiku z ostalimi vladami, ki so poslale v konferenco svoje zastopnike.

BORZA.

Curih, 3. nov. Berlin 2.70, New-york 538, London 21.18, Pariz 39.66, Milan 21.75, Praga 5.15, Budimpešta 0.60, Zagreb 1.60, Bukarešta 3.05, Varšava 0.13, Dunaj 0.25, avstrijske krone 0.14.

Praga, 3. nov. Valute. Marke 51.50, švicarski franki 1887.50, lire 400, francoski franki 740.50, funti 399, dolarji 100.75, leji 61, levi 59, dinarji 129, avstrijske krone 1.90, poljske marke 3.80, madžarske krone 12.10.

Dunaj, 3. nov. Na današnji privatni borzi je bila vsled nadaljnje padca krone tendenca zelo napeta. Valuta in efekti so zelo poskočili v cen. Marke so notrale 2450, dolarji 4800, funti 19.000, madžarske krone 580, českoslovaške krone 4575, poljske marke 148, leji 29, lire 193, francoski franki 350, švicarski franki 895.

Repertoar Narodnega gledališta:

Drama:
Sobota 5. nov. Kozarec vode. C abon.
Nedelja 6. nov. Golgota. Izven abonm.
Ponedeljek 7. nov. Oče. E abonm.
Torek 8. nov. Zaprt.

Opera:
Sobota 5. nov. Rigoletto. D abonm.
Nedelja 6. nov. Boheme. Izven abonm.
Ponedeljek 7. nov. Zaprt.
Torek 8. nov. Boris Godunov. A abon.

Konferenca v Portorose.

Železniške in poštne konvencije med Jugoslavijo in Italijo.

Portorose, 2. nov. Pogajanja glede programa, posebno glede sklepa splošne železniške konvencije in o odstranitvi uvozne in izvozne prepovedi so v polnem teku. Za zblizanje poštneega prometa je predlagala Italija obširnije ukrepe, ki predvidevajo predvsem izpostavitve vseh pošt, brzojavnih in telefonskih zvez, ki so obstajale že poprej, pa jih je ukinija vojna. Predlagalo se je tudi, da bi se zopet omogočilo neposredne brzojavke in poštne zveze med vsemi državami, ki so zastopane na konferenci. Pri vprašanju glede vzpostavitve železniških zvez je treba odstraniti precej težkoč, ki so nastale vsled vedno se izpreminjajočih valutnih tečajev. Glede uvozne in izvozne prepovedi se uveljavljajo različnosti, ki izvirajo iz

notranjega in trgovinsko-političnega položaja posameznih držav. Konferenca je odločila, da morata avstrijski delegat sekijski načelnik Schüller in českoslovaški delegat poslanik Fierlinger izdelati tozadevni načrt. Poleg pogajanj o posameznih vprašanjih se je razpravljalo tudi o obsegu programa konference.

Portorose, 3. nov. (Izv.) Delo konference bo trajalo najbrže do 20. t. m. Potek razprav se vedno zavlačuje vsled tega, ker se morajo jugoslovanski, českoslovaški in poljski delegati za vsak sklep prej obrniti do svojih vlad. Načelnik madžarske delegacije je izjavil, da upa, da bo portoroška konferenca tvorila podlago za novo evropsko gospodarsko politiko, kateri se bo priključila tudi Nemčija. Podlaga za razprave na portoroški konferenci je po njegovem mnenju morda preozka.

Razstoličenje Habsburžanov.

Budimpešta, 3. novembra. Tekom današnje seje narodne skupščine je predložil ministrski predsednik Bethlen zakonski načrt, ki ukinja pre-stolno pravico za Habsburžane. Predlog je bil izročen državno-pravnemu odseku z naročilom, naj odsek takoj poda svoje poročilo.

Budimpešta, 3. nov. Jutranji listi poročajo, da je stavil na včerajšnji medstrankarski konferenci grof Albert Appony na ministrskega predsednika vprašanje, ali so dane Madžarski kake garancije za to, da se od Madžarske po izpolnitvi detronizaciji dinastije Habsburgovcev ne bo ničesar več zahtevalo. Ministrski predsednik grof Bethlen je odvrnil: Ko sem naznanil budimpeštanskim zastopnikom vesil sklep madžarske vlade, da namerava izpolniti željo po detronizaciji Habsburžanov, sem obenem poudarjal, da bo storila Madžarska to samo pod pogojem, da dobi Madžarska s strani vesil jamstva za to, da se od nje v bodoče ničesar ne bo več zahtevalo. Budimpeštanski zastopniki velike entente so nato izjavili, da se popolnoma strinjajo s to zahtevo Madžarske in da bodo v tem zmislu poročali svojim mandatarjem. Obljubili so, da bodo tekom 48 ur naznanili madžarski vladi odgovor svojih vlad.

Budimpešta, 3. nov. V motivaciji poročila k zakonskemu načrtu o od-stavitvi Habsburžanov se naglašajo za-hleva držav, ki so o priliki zadnjih dogodkov poslale madžarski vladi svojo noto. Ententa je zahtevala, da se madžarska vlada odreče vladi svoje-ga kronanega kralja in če bi Madžarska tej zahtevi ne ugodila, so iz-javile vlade, da bodo napadle državo, radi česar pa madžarska vlada ne more prevzeti odgovornosti nase. Radi tega se je vlada z ozirom na nevaren položaj, odločila izpolniti to zahtevo zuna-njim silam in je predložila imenovani zakonski načrt narodni skupščini, ki je poprej poizkusila vse mogoče, da bi se uveljavila narodova prosta volja v tem vprašanju.

Budimpešta, 3. nov. V današnji seji državnega sveta je govoril župan glavnega mesta Budimpešte o od-stavitvi habsburške rodbine in je poudar-jal, da bodo morda glede tega vladala različna mnenja, da pa bodo vsi držav-ljani v tem edini, da je tuje vsiljevanje težka kršitev mirovne pogodbe in sa-moodločevanja. Nato je bila seja v znak protesta zaključena.

Naročajte in širite „JUGOSLAVIJO“

Vpoklic letnikov 1896, 1897, 1898 in 1899 na šesttedensko orožno vajo.

Komandant Dravske divizijske oblasti je s svojo naredbo Pov. Dj. broj 8681, od 1. t. m. odredil sledeče:

Pozvani so za takoj na šesttedensko orožno vajo, vsi oni letniki, rojeni 1899, 1898, 1897 in 1896, ki so v naši vojski ali v bivši avstroogrski vojski služili in se sedaj nahajajo doma, oziroma izvršujejo svoj civilni poklic.

Odvzati se morajo tudi oni od označenih letnikov, ki so bili pri letošnjem naboru rekrutovani, ker še niso odslužili predpisanega roka.

Vsi ti bodo služili v onem rodu orožja, za katero so bili določeni za časa nabora odnosno prebiranja.

Pozivljajo se, da se letniki 1899 in 1898 zgledajo na dan 6. novembra 1921 letniki 1897 in 1896 na dan 8. novembra 1921 pri Ljubljanskem voj. okrogu (Belg. vojašnica) vsakrat ob 8. zjutraj.

Vpoklic konj in vozov sledi.

Od vpoklica so oproščeni:

1. Vsi, ki so bili na dan 1. novembra 1921 pri državni ali južni železnici zaposleni kot železničarji. Tem se računa železniška služba za orožno vajo.

2. Vsi, ki so bili na dan 1. novembra 1921 zaposleni v rudokopih kot rudarji.

3. Bogoslovci in učitelji vseh srednjih, meščanskih in osnovnih šol.

4. Redarji javne varnostne straže.

5. Uradniki generalne direkcije državnega računovodstva, okružnih in srezkih finančnih uprav in vse osebje Narodne banke in njenih filijal.

6. Vsi poštini in telegrafski uslužbenci, ki so bili na tej službi na dan 1. novembra 1921.

7. Oni, ki so bili od rekrutne komisije v letu 1920 in 1921 za stalno nesposobni spoznani, in oni, ki so bili v letošnjem letu spoznani začasno nesposobne.

8. Rekruti, dijaki, kojim je aktivna služba radi studij odložena, odnosno, ki so že predložili prošnjo za predložitev aktivne službe pri pristojnih vojnih okrogih.

Obvezniki se opozarjajo, da prinesejo s seboj toplo zimsko obleko, dobre čevlje, 2 para perila in eno odejo ker za prvi čas ne morejo dobiti cele vojaške obleke in opreme.

Vsi obvezniki kakor tudi davalci konj naj prinesejo seboj hrane za sebe in za konje za 5 dni.

Davalci konj in oni, ki so določeni za kočijaže, naj prinesejo seboj velike plahete za pokrivanje hrane in municije, sekuro, lopato, kramp, svetilko in številko za vozove ter odeje za kočijaža in konje.

Poimenočni sezname popisanih konj in vozov sledijo.

JANKO SUKLJE:

Pomen in naloga drž. zaloge šolskih knjig.

II.

Kak pomen ima državna zaloga šolskih knjig in v čim obstoja njena na-

loga? Cilj in stremenje takega zavoda je predvsem povzdiga gospodarskih in duševnih moči naroda, kar je seve mogoče doseči samo z večjim, resnim in smotrenim delovanjem. Pot pa in smer, ki jo treba hoditi, so dane v pravilnem pojmovanju in udejstvovanju iz namena podjetja danih nalog, ki so: Zaloga naj

1. regulira cene učnih knjig, vpliva na njih kakovost glede vsebine ter notranje in zunanje oblike;

2. zalaga predvsem take učne in pomožne knjige, ki so za dobro urejeno šolstvo sicer neobhodno potrebne, vendar pa je njih založba radi majhne naklade zvezana s precejšnjim rizikom in večkrat tudi z gotovo izgubo (n. pr. komentarije, razna navodila za učitelje, učne knjige za meščanske šole, učiteljščja, obrtne in trgovske šole, licej, gimnazije ter realke in znanstvene knjige za srednje ter visoke šole in drugo slično.);

3. daruje del svojega čistega dobička v svrhu nabave brezplačnih knjig za ubožne učence ter tako omogoči izobrazbo revnim, a čisto nadarjenim šolarjem;

4. dotira šolske podporne knjižnice in šolska podporna društva;

5. snuje znanstveno strokovno knjižnico in zbirko knjig, izdanih od drugih zalog, ki naj služijo avtorjem, pedagogom in zalogi sami v orientacijo, v posnemanje in zavračanja slabšega;

6. izdaja redno dobro in ceneno zbirko domoljubnih in poučnih spisov za mladino;

7. izdaja potrebne šolske tiskovine in sicer strogo zaračunljive kot spričevala, odpustnice itd. izključno sama;

8. podpira domačo industrijo in domače umetnike.

Iz vsega navedenega sledi, da mora državna zaloga šolskih knjig za uspešno delovanje biti sicer osnovana na strogo trgovski podlagi, vendar pa ne sme stremeti za prevelikim dobičkom. Vkljub temu naj bo ona zavod, ki se bo tekom doglednega časa rentiral iz lastnih dohodkov. V dosegu tega pa je predvsem potrebna majhna režija, osobito v prvih letih svojega obstoja. Zato naj bi se zaloga bavila samo z razprodajo na debelo. Prava osnova zaloge je dana v zdravem temelju. Iz malega naj se zgradi veliko. Za v naših razmerah dani delovni zadoščaji sedmerih uslužbencev popolnoma. Seve mora biti osebje inteligentno in zanesljivo ter pripravljeno za vsa prevzeta dela prevzeti tudi odgovornost. Dasli bi sicer mogoče ne bilo mogoče vsakega posameznika vedno zadosti zaposliti, je vendar potrebna primerna razdelitev dela; eventualno preostajajoči čas poedinega bi se naj uporabljal za njegovo teoretično in praktično stvarno izobrazbo ter poglobitev strokovnega znanja.

Varčevanje v zalogi je prva naloga administrativne. Vendar pa je v interesu zaloge kakor tudi v interesu velkopoteznost v razdelitvi honorarjev avtorjem in umetnikom edno na mestu. Da zaloga ne trpi na ugledu, mora prevzete obveznosti točno izpolnjevati in nikakor ne izkoriščati dobaviteljev. Da bi osebje, ki mora sicer biti strogo disciplinirano, tem marljivše in vestnejše delovalo, naj bi participiralo razen vodstva gra-

dualno in procentualno na dobičku. Vodstvo naj uživa čimvečjo samostojnost.

Zaloga osnovana na podanih temeljih bi edino mogla ustrezati svojemu namenu. Gotovo je, da bi se morali večji izdatki na režiji letiti na škodo izdajalnih knjig ali pa v breme državi. Poleg tega je hitro in naglo poslovanje tako administrativno kakor eksekutivno in v lepi obliki predpogoj za obstanek zavoda. Zaloga se mora tedaj osnovati na zdravi podlagi po načelu: »Iz malega raste veliko!« Ce se zida v oblake, je temelj postavljen na nerealna tla in se tako zgrajena stavba sama od sebe poruši. Predstojatelj čimveč sem napisal v nadi, da najde zaloga vselma pravo pojmovanje pri merodajnih krogih. Zlasti pa je želeti, da se zanima za stvar naše vrolo učitelstvo ter s svojim vplivom pripomore, da se že enkrat ugodno reši pereče vprašanje državne zaloge šolskih knjig!

Gasilna društva.

Ena najpotrebnejših humanitarnih institucij je brezdvomno institucija prostovoljnih gasilnih društev. Žal, da se ta važna gasilska organizacija ne vpošteva tako kot bi se po svojem pomenu in vseh moralah. Vse kulturne države streme za tem, da imajo čim močnejše, sposobnejše in zanesljivejše gasilstvo, kajti zavedajo se dobro, da jim organizacija prostovoljnih gasilnih društev donaja letno veliko dobička.

Kako breme stroškov in skrbi bi padlo na državo, na okrajne in občinske oblasti, ako bi odpovedala prostovoljna organizacija gasilstva! Poklicane oblasti, ki so dolžne skrbeti za varnost življenja, imetja in premoženja svojih podanikov, morale bi si v tem slučaju omisliti lastne gasilske straže, ki bi stale ogromno denarja — kar bi pomenilo — nove davke. Pa tudi če bi si s silo, po zakonu rekrutirali gasilce iz vrst podanikov, bi morali kupiti gasilsko orodje in opravilo. In padli bi v stare čase, ko so v slučaju požara ali drugih elementarnih nezdod hodili orožniki od hiše do hiše ter s silo tirali ljudi k gašenju in delu. Vprašanje pa je, koliko in kako delajo »po sili gasilci.«

V današnji, napredni dobi hoče biti vsak plačan za delo, ki ga vrši. To je tudi jasno, kajti od brezplačnega zraka se ne more živeti. In kaj čuda tedaj, če se zaje materijalizem tudi v gasilske vrste ter izpodrine njihov vzvišen idealizem in jim diktira besede: »Tudi dobro delo usmiljenja mora biti plačano.«

Do sedaj vsaj v naših vrlih vrstah še ne prevladuje to geslo, a lahko se tudi to zgodi. In tedaj ne zadene krivda centralne gasilske organizacije, ne načelstva posamez. gasilnih društev, zakaj ona so na mestu, ona se zavedajo naloge prostovoljnega gasilstva, ona posvečajo vso skrb, da nadkrijuje starodavno gasilsko geslo: Bogu v čast in bližnjemu v pomoč. Krivda bo zadela merodajne oblasti, katere ne uvidevajo pomena prostovoljnega gasilstva in mesto, da bi mu pomagale do napredka in razvoja, ga zavirajo v njegovem razmahu.

Gasilna društva so prepuščena popolnoma samim sebi. Sama morajo

gledati na to, da si pridobijo člane-gasilce, sama morajo skrbeti za njihovo strokovno izobrazbo, sama jih morajo opremiti, sama si morajo poiskati in kupiti prostor za shrambo, sama si morajo oskrbeti priprago, sama morajo povrniti škodo, katero utrpí eden ali drugi gasilec na pogorišču, sama morajo povrniti prevozne stroške itd. itd. in to vse samo zato, da morejo hiteti v slučaju potrebe brezplačno bližnjemu v pomoč. Hočete li še večje požrtvovalnost? — In gasilci? — Niso li to samo siromašni ljudje, ki žive od tega, kar si s trudom svojih rok zaslužijo? Kdo jim povrne zaslužek, ki ga zgube, ko hite bližnjemu na pomoč? Kdo reče otrokom kruh, ako se njihov oče pri človekoljubnem delu ponesreči, zbolí ali celo umrje? — Nihče noče razglabljati teh vprašanj, kdor vidi v gasilcih samo nepotrebno družbo veselih in paradnih ljudi. Toda, slej ali prej bo prišlo tudi do tega, da ne bo mogoče iti brezbrizno nima teh vprašanj in treba bo temeljito obdelati gasilsko vprašanje.

Danes so gasilna društva prepuščena samim sebi. Nihče jih ne vpraša, imajo li, kar neobhodno potrebujejo; samo v slučaju potrebe vsakdo zahteva od njih pomoči. — Gasilne potrebsčine so silno drage. Omenimo le, da stane meter gasilskih cevi 100 do 200 kron in da v Jugoslaviji nimamo podjetja, ki bi izdelaval gasilske potrebsčine. In pride požar. Treba je nastopiti in skoraj ne mine ogenj, da bi gasilno društvo ne utrpelo škode na pokvarjenih ceveh in drugem orodju in opravi. Treba je popravila ali nadomestila in ker je društvena blagajna prazna, se začne ono pustó beračenje, ki predsedata tako prosilec kot darovalec.

Ta način vzdrževanja nepotrebnih gasilnih društev — je v resnici pomilovanja vreden. Čudimo se le nesebični in vztrajni požrtvovalnosti mož in mladeničev, ki kljub vsem tem težkočam ostajajo na svojih mestih kot prostovoljni gasilci, dasiravno morajo takorekoč plačati, da smejo sploh bližnjemu pomagati v nesreči, ne pa, da bi oni dobili kako nagrado za svoje delo. In tu nam nehoté uide, vprašanje: kaj pa oblasti? Ali ne vedo vsega tega? Ali tudi one smatrajo gasilce za nepotrebno društvo? Kaj store oblasti za obstoj in razvoj prostovoljnega gasilstva? — Odgovor je kratek. Oblasti imajo drugega posla dovolj. Kdo bi si delal skrbi brez potrebe. Ako pogori tu in tam kaka vas ali se dogodi kaka druga elementarna nezdoda, se urno razpošljejo županstvom in župnim uradom okrožnice, naj se zbira za te in te pogorele, in če je nesreča večja, tudi vlada votira nekaj podpore. — Da bi se pa pri tem pomislilo na gasilno društvo, ki bi bilo v stanu nesrečo preprečiti ali vsaj omejiti, če bi bilo organizirano in preskrbljeno z najpotrebnejšim orodjem, ne pride nikomur na um.

Pri naši vladi obstoja takozvani 3% gasilski sklad in to je vse, kar je od strani oblasti določenega za gasilstvo v Sloveniji. To je zbirka davka, ki so ga dolžne zavarovalnice vsako leto odšteti v ta sklad. 2% tega davka je namenjen v podporo gasilnim društvom in 1% pa ponesrečenim gasil-

cem, ozirom njihovim preostalim svojcem. To je vse premaló. V Sloveniji imamo preko 400 gasilnih društev, od katerih ni nobeno preskrbljeno z vsem, kar neobhodno rabi. Omenjeni 2% gasilski sklad pa znaša na leto samo povprečno 300.000 K. Prezrti pa smo pri tem vsakoletno podporo, ki jo imajo dobiti centralna in okrajne gasilske organizacije iz tega fonda. — Jasno je, da vlada jako slabo skrbi za prostovoljna gasilna društva. Prej ali slej bo moralo priti do tega, da se bo dobilo izdatnejšo podporo za obstoj in razvoj prostovoljnega gasilstva. Naj se ukrene tako, gotovo je le eno, da namreč gasilna društva brez orodja in oprave ne pomenijo ničesar in da bo v teh razmerah, v katerih se morajo dandanes gibati, zginil nepotrební gasilski idealizem in napravil prostor vsakdanjemu materijalizmu. Da pa to preprečimo, je neobhodno potrebno, da pokažejo merodajne oblasti vsaj malo zanimanja za zboljšanje bednega položaja gasilnih društev; kajti jasno je, da postanejo še tako idealno navdušeni gasilci mlačni v prostovoljni gasilski službi, ako ne morejo nuditi tega, kar bi lahko nudili, če bi jih oblasti podpirale in skrbele za razvoj njihove organizacije.

Pozabljati ne smemo pri tem, da je v naši državi najzvoornejše organizirano prostovoljno gasilstvo v Sloveniji. Če hrvatske pokrajine nimajo še tako organiziranega gasilstva, in če v srbskih pokrajinah sploh še nimajo prostovoljnih gasilskih organizacij, potem to ne sme motiti merodajnih oblasti, da bi držale v tako važnem vprašanju roke križem; zakaj gasilci v Sloveniji hočejo naprej. Naloga naših gasilskih organizacij je, da zanesejo s pomočjo vlade idejo prostovoljnega gasilstva tudi v bratske hrvatske in srbske pokrajine, kjer ta ideja še ni tako ukoreninjena.

Treba je, da pridemo takoj do novega, enotnega požarnega reda, kajti red, ki je sedaj pri nas v veljavi, je zastarel in potreben temeljite remedure. Dokler pa se s pomočjo gasilskih organizacij ne izdela nov, današnjim razmeram odgovarjajoč požarni red, je neobhodno potrebno, da vlada takoj naroči svojim podrejenim oblastem, da vsaj stari požarni red strogo izpolnjujejo. V smislu današnjega požarnega reda so županstva dolžna v slučaju požara preskrbeti gasilnim društvom priprago, da lahko nemoteno hite na kraj nesreče.

A dan za dnem prihajajo pritožbe, da se županstva za te predpise ne zimejo, ali da jim sploh niso znani — in tako si morajo gasilna društva sama oskrbeti in drago plačati priprago, ako hočejo, sploh iti bližnjemu na pomoč. V nemalo slučajih županstva naravnost nagajajo gasilnim društvom in nočejo poznati požarnega reda, ki jim predpisuje skrbeti za red in varnost v svoji občini, skrbeti za gasilsko stražo, za alarmiranje požarov, za vsakoletni ogled poslopij in shramb itd. — Kaj čuda potem, če so nesreče na dnevnem redu, in če med gasilci peša idealizem in se z mrzno odvrtačo od gasilske organizacije. Tu je treba nujne vladine odpomoči, kajti sami protesti gasilcev ne zaležejo pri županstvih ničesar.

Karel Capek:

R. U. R.

Alkvistov glas: Držite ga trdno.
Glas Damona: Reži!
(Pavza.)
Alkvistov glas: Vidiš nož? Hočeš še vedno, da bi te rezal? Ti nož, kaj ne?
Glas Damona: Prični!
(Pavza.)
Krik Damona: Aaaa!
Alkvistov glas: Držite! Držite!
Krik Damona: Aaaa!
Alkvistov glas: Ne morem!
Krik Damona: Reži! Reži hitreje!
(Robotka Primus in Helena pribežita skozi sredo.)
Helena: Primus, Primus, kaj se godi? Kdo kriči?
Primus (pogleda v operacijsko): Gospod reže Damona. Pojdi si hitro ogledat, Helena!
Helena: Ne, ne, ne! (Si prikrije oči.) To je grozno!
Krik Damona: Reži!
Helena: Primus, Primus, pojdiva odtod! Ne morem poslušati!
Ah, Primus, meni je slabo!
Primus (biti k njej): Ti si čisto bela!
Helena: Padla bom! Zakaj je tam tako tiho?
Krik Damona: Aah — o!
(Alkvist pribeži od desne in sleče okrvavljeni plašč.)
Alkvist: Ne! morem! Ne morem. Bog, ta groza!
Radius (pri vratih operne dvorane): Reži, gospod, še živi.
Krik Damona: Reži! Reži!
Alkvist: Odnosite ga hitro! Nočem poslušati!
Radius: Roboti preneso več kot ti. (Odide.)
Alkvist: Kdo je tu? Proč, proč! Sam hočem biti! Kako se zoveš?
Primus: Robot Primus.
Alkvist: Primus, ne pusti nikogar sem noter! Spati hočem, ališiš? Idi, idi in pospravi v operacijski dvorani, dekle! Kaj je to? (Gleda svoje roke.) Hitro vode! Najčistejše vode!
(Helena zbeži.)
Alkvist: O, krl! Kako ste mogle, ve roke, — roke, ki ste ljubile dobro delo, kako ste mogle storiti nekaj takšnega? Moje roke! Moje roke — O Bog, kdo je to?
Primus: Robot Primus.
Alkvist: Odnesi plašč, nočem ga videti. —
(Primus odnese plašč.)
Alkvist: Krvavi kremplji, letite od mene! Vsšš, proč! Proč, roke! Ubijale ste —

(Od desne se opoteče Damon, zavít v krvavo rjulo.)
Alkvist (odstopi): Kaj hočeš tu? Kaj hočeš tu?
Damon: Ži - vim. Je lep - še ži - ve - ti!
(Drugi in tretji Robot pribežita za njim.)
Alkvist: Odnosite ga! Odnosite! Odnosite hitro!
Damon (ki ga peljejo na desno): Ži - ve - ti! — — — — —
Ži - ve - ti! Je lep - še — — — — —
(Helena prinese vrč vode.)
Alkvist: — živeti? — Kaj hočeš, dekle? Aha, to si ti. Nalij mi vode, nalij! (Si umiva roke.) Ah, čista, hladča voda! Hladen studenček, kako mi to dobro deš. Ah, moje roke, moje roke! Ali se mi boste gnusile do smrti? — Le več prilij. Več vode, še več! Kako se imenuješ?
Helena: Robotka Helena.
Alkvist: Helena? Zakaj Helena? Kdo te je tako nazval?
Helena: Gospa Dominova.
Alkvist: Pokaži se! Helena? Helena se imenuješ. Ne bom te tako nazival. Pojdi, odnesi vodo.
(Helena odide z čebričem.)
Alkvist (sam): Zaman. Zaman. Ničesar, zopet ničesar odkril. Ali boš vedno taval, šolarček narave? — Bog, Bog, Bog, kako je to telo trepetalo! (Odpne okno.) Dani se. Zopet nov dan, a ti nisi prišel niti koraka dalje. — Dovolj, niti koraka dalje! Ne išči več. Vse je zaman, zaman, zaman. Zakaj se še dani? Ah — oh — oh, kaj hoče novi dan na pokopališču življenja? Obstoj, luč! Ne vzhajaj več! — Ah, kako tiho je, kako tiho! Zakaj ste obmolknil, ljubljeni glasovi? Ko bi — vsaj — ko bi vsaj zaspal! (Ugasne luč, leže na zofo in se pokrije s plaščem.) Kako je to telo trepetalo! Ah, — o — konec življenja!

(Pavza.)

(Od desne smukne Robotka v sobo.)
Helena: Primus, pojdi hitro sem.
Primus (vstopi): Kaj hočeš?
Helena: Pogled, koliko cev je tu! Kaj dela z njimi?
Primus: Poizkuse. Ne dotikaj se jih.
Helena (gleda v mikroskop): Pogled vendar, kaj se tu vidi!
Primus: To je mikroskop. Pokaži!
Helena: Ne dotikaj se me! (Prebrne retorto.) Ah, sedaj sem razlila.
Primus: Kaj si naredila!
Helena: To se obriše.
Primus: Pokvarila si mu polzkuse!
Helena: Pojdi, to nič ne de. Toda ti si kriv. Ni bilo treba, da si šel za menoj.
Primus: Ni bilo treba, da si me klicala.
Helena: Ni bilo treba priti, ko sem te klicala. Pogled, Primus, kaj ima gospod tu napisano.

Primus: Tega ne smeš gledati, Helena. To je skrivnost.
Helena: Kakšna skrivnost?
Primus: Skrivnost življenja.
Helena: To je grozno zanimivo. Same številke! Kaj je to?
Primus: To so formule.
Helena: Ne razumem. (Gre k oknu.) Ne, Primus, pogled vendar.
Primus: Kaj?
Helena: Solnce vzhaja!
Primus: Čakaj, takoj — (Pregleduje knjige.) Helena, tole je največja stvar na svetu.
Helena: Tak pojdi vendar sem!
Primus: Takoj, takoj —
Helena: Primus, pusti vendar tisto grdo skrivnost življenja! Kaj te brigajo skrivnosti. Pojdi pogledat, hitro!
Primus (gre za njo k oknu.) Kaj hočeš?
Helena: Šišišš? Ptiči prepevajo. Ah, Primus, jaz bi hotela biti ptič!
Primus: Kaj?
Helena: Ne vem, Primus. Tako čudno mi je, ne vem kaj to pomeni: sem kot znorela, izgubila sem glavo, boli me telo, srce, vse me boli — kaj se mi je pa zgodilo, tega ti ne povem. Primus, mislim, da bom morala umreti?
Primus: Povej, Helena, se ti ne zdi včasih, da bi bilo lepše umreti. Veš, morda samo spimo. Včeraj v spanju sem zopet govoril s teboj.
Helena: V spanju?
Primus: V spanju. Govorila sva nek tuj ali nov jezik, kajti zapomnil si nisem niti besede.
Helena: O čem sva govorila?
Primus: Tega nihče ne ve. Jaz sam nisem razumel in vendar, da nisem nikoli govoril nič lepšega. Kako je to bilo in kje, tega ne vem. Ko sem se te dotaknil, sem mislil, da umrem. Tudi kraj je bil drugačen, kot vse, kar je na svetu.
Helena: Jaz sem našla prostor, Primus, da se boš čutil. Živeli so tam ljudje, toda sedaj se je zaraslo, nobeno živo bitje ne more tja priti. Nobeno živo bitje razen mene.
Primus: Kaj je tam?
Helena: Nič, hišica in vrt. In dva psa. Ko bi videl, kako mlížeta roke in njih mladiči, ah Primus, morda ni na svetu nič krasnejšega! Vzameš jih v naročje in pestuješ in potem ne misliš prav nič več, se ne brigaš za prav nič, dokler ne zaide solnce. Ko potem vstaneš, ti je, ko da si naredil stokrat več, kot mnogo dela. Ne, res ne, jaz nisem za nič; vsak pravi, da nisem za nobeno delo. Ne vem, kakšna sem.
Primus: Lepa si.
Helena: Jaz? Pojdi, Primus, kaj si rekal?

Michél Zevaco:
„NOSTRADAMUS.“
 »Naju naloga,« je izpregovoril počasi, »je zdajle ta, da zgrabiva Royala de Beaureversa in ga obesiva. To in nič drugega.«
 »Res je, res,« je dejal maršal in si obrisal čelo. »Vraga, tovariš, prazne sence sva se bala. Hej,« je kriknil nato, »ali ni nikogar doma?«
 Nič odgovora.
 »V imenu kralja!« je zavpil Roncherolles na vse grlo.
 »Nihče se ne odzove. Morala bova na vrh. Ko najdeva razbojnika, ga primeš ti za vrat in stvar bo opravljena.«
 »Da,« je pritrdil Roncherolles, »gori morava. Prava reč.«
 Veliki profos bi se bil ustrašil teh stopnic, da je bil sam. In tudi Saint-André bi bil potegnil, da ni imel tovariša s seboj. Tako pa je hotel sleherni dokazati pajdašu, da ga strah ne užene. Priznati je treba, da je bilo tudi to vedenje še hrabro, ako namreč uvažujemo njihju duševno stanje.
 Zgoraj nista našla žive duše. Groza je odnehala. Toda kje je bil sovražnik, ki sta ga hotela prijati? Izba, v kateri sta se ustavila nazadnje, je imela troje vrat. Srednja so držala v sobo, kjer sta tistikrat videla spečo Marijo in kjer sta prisegla, da jo hočeta varovati.
 »Ali se je Lagarde ukani!« je škrtnil Roncherolles.
 »To bi bila nesreča,« je rekel Saint-André.
 Nič več nista mislila na svoj strah; vsaj zdelo se jima je, da ne

misli na nj. Samo Royal de Beaurevers jima je rojil po glavi. Treba je bilo preiskati vse sobe po vrsti: ako ga ne najdeta, se je Lagarde zmotil in Beaurevers je skrit v kaki sosednji hiši. Ta misel jima je olajšala srce. Krenila sta naravnost proti srednji sobi. Roncherolles je odprl vrata.
 Tisti hip pa sta obstala kakor okamenela. Groza, ki sta jo pravkar še tajila, jima je mahoma skočila za tilnik. Še toliko moči jima ni ostalo, da bi se bila umeknila in zbežala. Z naježenimi lasmi in izbuljenimi očmi sta se sprijela za roke in jeknila oba hkrati:
 »**Marija Croixmatska!**...«
 Stala je sredi sobe. Še vedno je nosila žalno obleko, ki je ni hotela sleči niti v svoji poročni noči. Jedva da se je poznala na njenem obličju sled starosti; le osiveli lasje so pričevali o letih, ki so ji težila čelo. Bila je ona, da, ona! Čutila sta, da blaznita.
 »**Marija Croixmatska!**« je zajekal Roncherolles z glasom bolnika, ki se mu blede.
 »**Marija Croixmatska!**« je ponovil Saint-André.
 A v tem trenutku ju je prešinilo nekaj strašnega: prikazen je izpregovorila!... In je govorila takole:
 »**Marija Croixmatska je mrtva.** To veste dobro, Gaetan de Roncherolles. In tudi vi veste, Albon de Saint-André. Mrtva je, zakaj vidva sta jo umorila. Marija Croixmatska je mrtva: pojdlita z menoj, da vama dokažem.«
 Stopila je proti njima. Obrnila sta se iz sobe, stiskaje se k steni in držeč se za roko. Prikazen je šla mimo njihju, ne da bi ju pogledala.

Roncherolles je pomislil, ali se ne bi ubil na mestu, da uide grozi. ki mu je razjedala možgane.
 Saint-André si je brezumno gladil glavo; toda lasje so mu ostali naježeni. Prikazen je krenila po stopnicah.
 »**Pojdimo!**« je velela, ozrši se nazaj.
 Zgenila sta se in šla za njo. Z vsemi svojimi silami in vso svojo voljo sta šla za njo. Z vsemi svojimi silami in vso svojo voljo sta se upirala njenemu vplivu. Toda volja prikazni je bila očitno močnejša: sledila sta ji, držeč se venomer za roko, in kakor nekaj isti zločin, ju je nočoj priklepala drugega k drugemu ista groza. Korakala sta, ne vedoč kam, slepo v noč, z očmi uprtimi v temno prikazen, ki ju je vlekla za seboj...
 Ta pot je bila podobna hudim sanjam. V njunih mislih je divjal vihar, ki jima ni dajal časa za preudarjanje.
 Prikazen je stopila na ulico. Tudi onadva sta prestopila prag in vrata so se zaprla za njima. Lagarde s svojima spremljevalcema ju je videl, ko sta šla mimo njega. Hotel je pri-skočiti in vprašati, kaj se godi. Ko pa je zagledal njihju mračna in spačena obraza, je osupnil in obstal. Zaslutil je, da se vrši nekaj čudnega in strašnega — nekaj, kar stoji izven vsakdanje rasničnosti. V neizrekljivem strmenju je zrl za fantastično družbo. Prikazen je stopala z enakomernimi koraki; časih se je ogledala in mignila obsojencema z roko.
 Tako je dospela na pokopališče Nedolžnih otročičev. Maršal in veli-

ki profos sta ji sledila... Lagarde je od daleč ogledal, kaj bo.
 Rocherolles in Saint-André sta se krčevito stisnila za roke.
 »**Proti grobu gre!**« je zahropel veliki profos.
 »**Da! Proti svojemu grobu!**« je dehnil maršal.
 »**Ne hodiva za njo...**«
 »**Zbeživa s pokopališča...**«
 Prikazen pa se je ozrla ter mignila, naj stópita bliže.
 Bila je pri grobu. Zločinca sta se ustavila deset korakov od nje. Trdno sta bila sklenila, da rajša pogineta, nego da bi se genila z mesta. Vrto-glava, strašna misel, da ju hoče spraviti v grob in ju je zvalila semkaj, da bi ju živa odpeljala v smrt, jima je rila po možganih.
 (Dalje prihodnjič.)

Službe:
HIŠNIK
 ki bi opravljal poleg hišnega dela tudi hlev se sprejme. Resni, delavljni naj stavilo svoje ponudbe pod »Hišnik« na upravo. 2210
KONTORISTINJA
 samostojna slovenska in nemška korespondentinja, izurjena strojepiska in stenografinja se takoj pod ugodnimi pogoji sprejme. Golob et Co. tovarna kemičnih izdelkov, Ljubljana-Vič. 2192
PISARNIŠKI URADNIK
 išče službe pri kakem spedijskem podjetju. Zmožen je slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. Naslov pove upravo 2217
Razno:
BOLJŠA GOSTILNA
 z vsem inventarjem v prometnem kraju se vzame v najem. Ponudbe pod »Savina 37« na upravo »Jugoslavije«. 2217
MLADI INŽENIR
 s stalno službo, išče stanovanje pri boljši družini, eventualno tudi s hrano. Ponudbe pod »Inženir« na upravo lista. 2213
NAJCENEJŠI KLOBUKI
 damski in moški. Izložba: Obrtni pospeševalni urad na Dunajski cesti. Sprejema in oddaja popravila, barvanje preoblikanje itd. J. Steinberger, Dunajska cesta 9. drugo dvorišče, desno. 2201
STANOVANJE
 obstoječe iz kuhinje in sobe s pritliklaml v Sp. Šiški se zamenja proti enakemu. Ponudbe pod »Stanovanje v Sp. Šiški« na upravo lista.
ZAMENJAM
 svoje stanovanje v Mariboru z enim v Ljubljani (1 soba, kuhinja, vrt.) Pod »Magdalena« na upravništvo »Jugoslavije«.
VEČ VAGONOV JABOLK
 se prodaja. Ljudevit Rosenberg, Čakovac.
TRGOVINO
 z mešanim blagom na prometnem kraju iščem takoj v najem. Dopise prosim na upravo tega lista pod »podjeten«. 2224

Novo došlo!

Posteljno perje	Inlet
Fino perje (Caunen)	Brisalke
Preproge	Kuhinjske brisače
Posteljni predložki	Umivalne rute
Gradi za madrace	Voščene rute
Platno za slamnjake	Posteljni vložki
Nanking	

po najnižji ceni pri
K. WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ulica številka 10.

Alfonz Breznik bivši učitelj Glasb. Matice zapris. izvedenec dež. sod.
 Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi)

Najslovitejši klavirji, pianini in harmoniji. Förster, Bösendorfer, Heitzman etc. na obroke in posodol
 Velikanska zaloga violin, strun in vseh glasbil.
 Proda se pianola in tenola. Največje in najsposobnejše podjetje v Jugoslaviji.

Josef Hauptmann, Dresden Schlachthof.

se priporoča za komisijonelo zastopstvo vseh vrst živine za pobijanje in klanje.
 Vestna in rutirana postrežba.
 Ia reference. Transporti so nasloviti na postajo Bodenbach.
 Telefon 18680, 33883.
Bančna zveza Dresdener Handelsbank, A. G. Dresden. Griesshammer & Söder, Dresden.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
 prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in trboveljski premog
 vseh kakovost v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
 za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
 Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.
 Naslovi: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Nunska ulica številka 19.

Ivan Jax in sin
 Ljubljana, Dunajska cesta št. 15.
Sivalni stroji in stroji za pletenje
 izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v LINC U. Ustanovljena l. 1887.
 Vezenje poučujejo brezplačno. Popravila se sprejemajo. Lastna delavnica.
Pisalni stroji „Adler“.
 Kolesa iz prvih tovaren.
 Dürkop, Styria, Waffennrad.

BETON-ZELEZOBETON-VODNE ZGRADBE-ELEKTRARNE
Jnž. Laurencič & Co. STAVBENO PODJETJE
 Ljubljana, Rimska cesta št. 2
IZRABA VODNIH SIL
 ŽAGE-MLINI-JEZOVJE-HIŠE-VILE-INDUSTR. STAVBE-MOSTOVI
 PRORAČUNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Premog prvovrsten Premog
 kosovec in orehovec po zelo nizki ceni, dobavljiv takoj in za stalno.
 Vprašanja pod „premog“ na upravo lista.
Dobava samo v vagonih.

Parketne deščice
 iz slavonskega hrasta dobavlja v vsaki množini in poklada najceneje
Jos. R. Puh
 Ljubljana
 Gradaška ul. 22. Tel. 513.
Obvestilo.
 Imam v zalogi vse sokolske potrebščine. kroje, telovadne obleke, čevlje, ovrtnake gumbe za člane in članice.
 Ceniki na razpolago!
PETER CAPUDER
 Zdravo! Dobavitelj J. S. S.
Naročajte in širite „JUGOSLAVIJO“!

Največja izbira
 najnovjših, najtinejših in najcenejših oblek za gospode, dame in otroke
O. BERNATOVIČ
Mestni trg 5-6.
 V zalogi tudi moški klobuki in kožuhovina.

RAZGLAS.

Poštno ravnateljstvo v Ljubljani bo v ponedeljek dne 14. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne v prostorih gospodarskega urada poštnega ravnateljstva „Tonhalle“, Kongresni trg št. 9 prodalo na
javni dražbi pol vagona škartnih spremnic,
 ki imajo radi znak precejšnjo filatelistično vrednost.
 Izlicitirano ceno in kolkovino po lestvici III. je plačati takoj. Za odvoz spremnic skrbi kupec sam. — Če bi se dražbe udeležili manj kot trije dražitelji, se bo ista vršila dne 21. novembra t. l. ob vsaki udeležbi.
 V LJUBLJANI, dne 26. oktobra 1921.